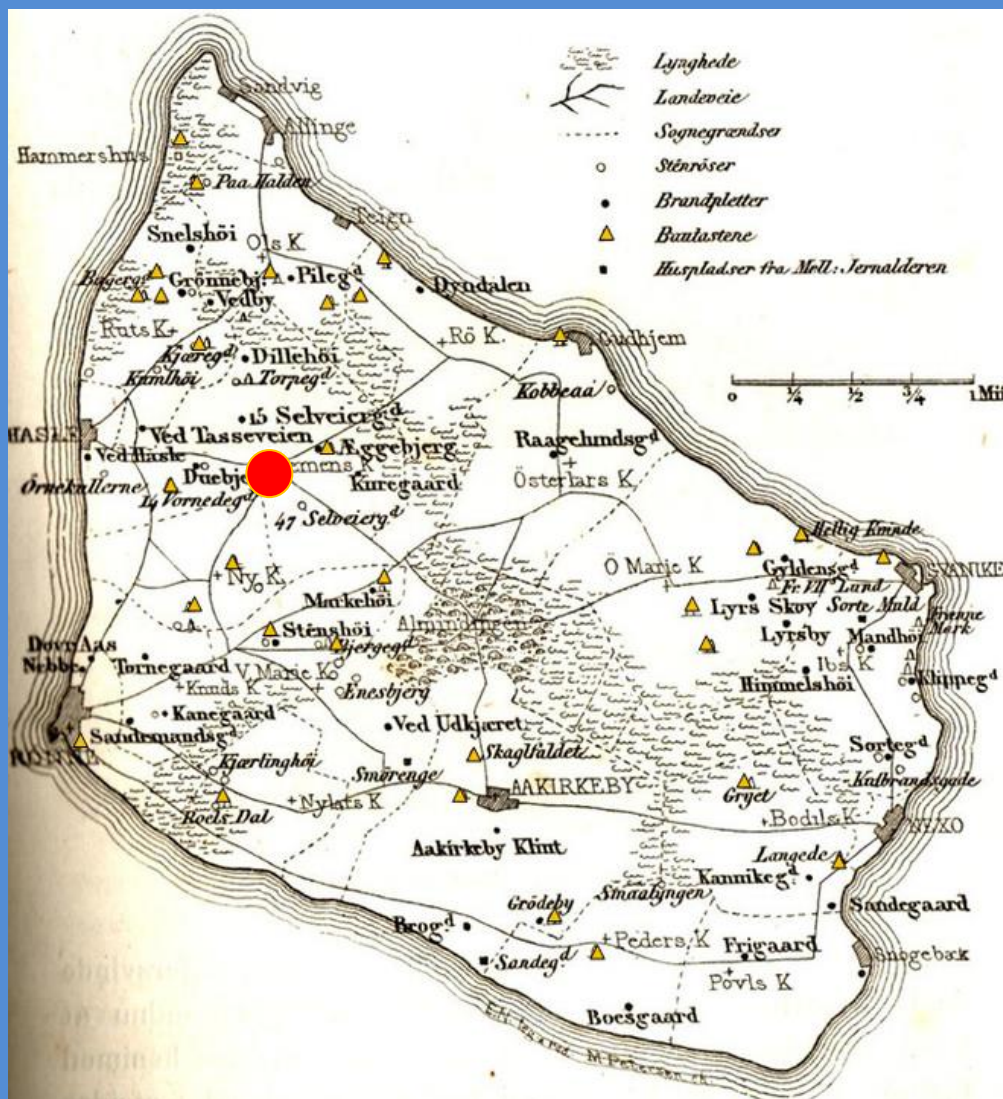

Analyse af fire tidligneolitiske kornprøver fra Smedegade BMR 3358

Peter Steen Henriksen

Miljøarkæologi og Materialeforskning
Bevaring og Naturvidenskab
Nationalmuseet
Rapport 6 /2017

Analyse af fire tidligneolitiske kornprøver fra Smedegade BMR 3358. NNU J-nr. A9488

Peter Steen Henriksen, Miljøarkæologi og Materialeforskning, Nationalmuseet. Rapport 6 /2017

Fra Smedegade på Bornholm er der analyseret fire kornprøver fra en tidligneolitisk plads. Kornprøverne var sorteret på Bornholms Museum.

BMR 3358x71. 1 g brændt korn fra anlæg A 10.

BMR 3358x72. 3 stk. brændt korn fra anlæg A 11.

BMR 3358x143. 14 g brændt korn fra anlæg A 88.

BMR 3358x156. 1 g brændt korn fra anlæg A 100.

A10 / x71

Prøven stammer fra et formodet stolpehul efter en tagbærende stolpe.

Prøven indeholdt 12 kerner fra Nøgen Seksradet Byg (*Hordeum vulgare var. nudum*), 7 kerner fra Alm. Hvede (*Triticum aestivum*), 11 kerner fra Emmer (*Triticum dicoccum*), 15 kerner fra ubestemt Hvede (*Triticum sp.*) samt 33 ubestemmelige kornkerner.

Endvidere fandtes ½ frø fra ært (*Pisum*) eller en meget storfrøet Vikke (*Vicia*), frøet var så forbrændt at det ikke kunne artsbestemmes med sikkerhed.

Fra prøven er 1 g. hasselnødde-skaller frasorteret på BMR.

A11 / x72

Prøven stammer fra et formodet stolpehul efter en tagbærende stolpe.

Prøven indeholdt 1 kerne fra Enkorn (*Triticum monococcum*), 1 kerne fra ubestemt Hvede (*Triticum sp.*) samt 3 ubestemmelige kornfragmenter.

Fra prøven er 33 g. hasselnødde-skaller frasorteret på BMR.

A88 / x143

Prøven stammer fra en grube.

Prøven indeholdt omkring 1650 kornkerner. 81 % af kernerne var fra Nøgen Seksradet Byg (*Hordeum vulgare var. nudum*) og 9 % var fra Emmer (*Triticum dicoccum*). Endvidere optrådte enkelte kerner fra Avnklædt Seksradet Byg Byg (*Hordeum vulgare var. vulgare*) og Alm. Hvede (*Triticum aestivum*).

A100 / x156

Prøven stammer fra en dyregang, så indholdet repræsenterer et opblandet materiale.

Prøven indeholdt 11 kerner fra Nøgen Seksradet Byg (*Hordeum vulgare var. nudum*), 3 kerner fra Alm. Hvede (*Triticum aestivum*), 3 kerner fra Emmer (*Triticum dicoccum*), 1 kerne fra ubestemt Hvede (*Triticum sp.*) samt 9 ubestemmelige kornkerner. Endvidere 7 trækulsfragmenter.

Fra prøven er 18 g. hasselnødde-skaller frasorteret på BMR.

Efterfølgende er trækulsprøverne som kornkernerne er udsorteret fra, blevet gennemset. Disse indeholdt, ud over trækulsfragmenter på 4-15 mm, også et mindre antal korn og kornfragmenter samt en del fragmenter af hasselnødde-skaller. Fraværet af trækul mindre end 4 mm indikerer, at de mindre trækulsfragmenter samt eventuelle ukrudtsfrø og aksdele fra kornet er mistet under prøvebehandlingen.

Kornfundet fra Smedegade er så lille, at det er svært at konkludere noget sikkert, men sammenholdt med de i øvrigt få andre danske fund fra første halvdel af neolitikum (Robinson 1994) peger analysen på at Nøgen Byg og Emmer var de vigtigste kornarter i tidlig neolitikum på Bornholm. Almindelig Hvede har også været dyrket, mens Enkorn og Avnklædt Byg formodentligt kun har optrådt som indblanding i de øvrige afgrøder.

Fundet af en mulig Ært er interessant, idet det vil være langt det ældste fund fra Danmark. Frø fra ært optræder ellers kun sparsomt i fund fra jernalder og middelalder. Ært er kendt fra samtidige fund fra Syd-og Mellem-Europa, så det er muligt, at ært hører med til den tidligste "landbrugspakke".

Indsamlede Hasselnødder har også spillet en væsentlig rolle i ernæringen.

Robinson, D.E. 1994: Dyrkede planter fra Danmarks forhistorie. Arkæologiske udgravninger i Danmark 1993. Det Arkæologiske Nævn, København, pp. 20-39